

Literatūras un grāmatniecības padomes sēde

2022. gada 16.novembrī

Sēdē piedalās: R. Punka, L. Buševica, I. Bodnarjuka-Mrazauskas, A. Ērglis, A. Goldberga, A. Jundze, A. Konste, V. Kilbloka, S. Kušnere, D. Sparāne-Freimane, S. Tretjakova, V. Ernštreits, I. Balode, S. Timofejevs, I. Kolmane.

Darba kārtība:

Par dalību Londonas grāmatu tirgū 2023.gadā.

I.Bodnarjuka – Mrazauskas informē par Latvijas dalību ar nacionālo stendu Londonas grāmatu tirgū, ko līdz šim platforma *Latvian Literature* nodrošināja kopā ar LIAA, dalot arī stenda izmaksas - *Latvian Literature* sedza stenda teritorijas nomu, elektrību u.c. obligātos maksājumus, kas 2022. gada tirgū bija aptuveni 9000 EUR, bet LIAA - stenda būvi un loģistiku EUR 28441 apmērā. Laicīgi gatavojoties 2023.gada grāmatu tirgum, tika lūgts Londonas grāmatu tirgum atsūtīt izcenojumu stendam un ar to saistītajiem izdevumiem, un saņemts piedāvājums par to pašu šī gada stenda novietojumu un izmēru, taču naudas ziņā par stenda teritorijas noma un elektrība sadārdzinās līdz EUR 15 000 kopsummā, papildus vēl nāk klāt EUR 650 par katru reģistrētu stenda dalībnieku un stenda būve un loģistika. No LIAA saņemta ziņa, ka, ņemot vērā gan sadārdzinājumu, gan arī ļoti minimālo nozares uzņēmumu (izdevniecību un poligrāfijas uzņēmumu) izrādīto interesi par dalību Londonas grāmatu tirgū, LIAA neplāno līdzfinansēt nacionālo stendu šajā tirgū. Attiecīgi *Latvian Literature* platformai nav brīvu līdzekļu, lai segtu visas izmaksas nacionālā stenda nodrošināšanai un jau stenda teritorijas un elektrības cenu sadārdzinājuma segšana būtu izaicinājums, jo platformas *Latvian Literature* budžetu 2023.gadā nav plānots palielināt, taču inflācija un sadārdzinājums skar visu. Izvērtējot līdzšinējo sadarbību ar Londonas grāmatu tirgu un atdevi no dalības tajā ar nacionālo stendu, jāatzīst, ka sadarbība vienmēr ir bijusi ļoti smagnēja un dārga, taču praktiskā atdeve, piemēram, šajā gadā nebija lielāka nekā, ja stenda dalībnieki vienkārši uz šo tirgu brauktu paši profesionālā apmeklētāja statusā. Tāpat šajā gadā arī nācās saskarties ar faktu, ka Londonas grāmatu tirgus dārdzības un sliktā menedžmenta dēļ, daudzi Lielbritānijas izdevēji tirgū nepiedalās. Latvijas stends 2022.gadā saskārās ar tirgus slikto menedžmentu - būvniekiem atbraucot uz stenda uzbūvi, izrādījās, ka tirgus menedžments patvaļīgi pārvietojuši Latvijas stenda novietojumu, neinformējot dalībnieku. Līdz ar to mainījās arī stenda tehniskie parametri, ko būvniekiem nācās risināt uz vietas. Kad stends bija uzbūvēts, tad izrādījās, ka tieši virs mūsu stenda pil jumts un ūdens tek tieši stendā. Kad par šo neparedzēto notikumu ziņojām Londonas grāmatu tirgus vadībai, neviens uz to nereagēja, tirgus otrajā dienā uz stendu atnāca divi tehniskie darbinieki, kas piedāvāja vienkārši stendu pārklāt ar parasto plēvi, lai ūdens nepil iekšā, bet tad gaismas būtu jāatslēdz. Pēc tirgus tika iesniegta sūdzība tirgus vadībai un lūdzām kompensāciju vai atlaidi stenda maksai, taču atbilde nesejoja, uz telefona zvaniem neviens neatbildēja un noskaidrojās, ka tirgum atkal nomainījies gan direktors, gan menedžments.

Objektīvi izvērtējot visu līdzšinējo sadarbību un tirgus ieguvumus, *Latvian Literature* šobrīd nesaredz pārlicinošus argumentus, lai turpinātu ieguldīt finansējumu vājam un neieinteresētam tirgus menedžmentam un mazai praktiskai atdevei no nacionālā stenda Londonas grāmatu tirgū - jo īpaši brīdī, kad intensīvi jādāmā, kur ietaupīt un kā vispār esošā budžeta ietvaros pilnvērtīgi izpildīt visas platformas *Latvian Literature* pamata funkcijas. Ir plānots uz Londonas grāmatu tirgu delegēt literāros aģentus, lai tiktos ar Lielbritānijas un citu valstu izdevējiem, rīkot pasākumus ar autoru dalību Lielbritānijā, uzturēt attiecības ar esošajiem kontaktiem līdzšinējā apjomā, jo tas sniedz reālus rezultātus un izmaksu ziņā tas sanāk daudz efektīvāk.

L.Buševica rezumē, ka ņemot vērā:

1. Latvijas stenda tehniskā nodrošinājuma problēmas 2022.gadā un Londonas grāmatu tirgus menedžmenta neatsaucību u.c. problēmas;
2. LIAA atteikumu 2023.gadā nodrošināt Londonas grāmatu tirgu sadārdzinājuma un zemās stenda dalībnieku aktivitātes dēļ;
3. 2023.gadā gaidāmo grāmatu tirgus stendu nodrošinājuma izmaksu kāpumu un 2023.gada budžeta situācijas vēl aizvien neskaidrās aprises.

ir ierosinājums 2023.gadā nepiedalīties ar stendu Londonas grāmatu tirgū, bet turpināt nodrošināt Latvijas literāro darbu autortiesību pārdošanas procesu Londonas grāmatu tirgū ar 3 literāro aģentu dalību, tādējādi nākamgad koncentrējot nepieciešamos līdzekļus stendu nodrošināšanai Leipcigas, Boloņas un Frankfurtes grāmatu tirgos, kas šobrīd ir prioritāri nozīmīgāki, gatavojoties viesu valsts statusam Frankfurtes grāmatu tirgū. 2023.gadā tiek apsvērta arī Latvijas pārstāvniecība ES stendā Gvadalaharas grāmatu tirgū Meksikā.

Lūdz padomes locekļiem izteikt savu viedokli, kā arī balsojumu – par/pre attiecībā uz šo jautājumu līdz **14.novembrim**, atbildot uz e-pastu.

Saņemtie padomes locekļu viedokļi un ierosinājumi:

A.Jundze akceptē dalības atcelšanu Londonas grāmatu tirgū ar stendu 2023.gadā, izvērtējot sniegto informāciju, un ierosina apsvērt literārajiem aģentiem nodrošināt viesnīcu lokācijā, kas tuvāka tirgum un aģentu galdiņu īri Londonas grāmatu tirgū.

R.Punka akceptē dalības atcelšanu Londonas grāmatu tirgū ar stendu 2023.gadā, aicinot apsvērt kādus finanšu līdzekļus novirzīt Latvijas dalībai Gvadalaharas grāmatu tirgū.

L.Buševica informē, ka Kultūras ministrija respektē *Latvian Literature* plānus optimizēt līdzekļus Latvijas literatūras eksportam, atsakoties no stenda Londonas grāmatu tirgū 2023. gadā, bet turpinot literatūras eksporta procesus ar literāro aģentu dalību.

A.Ērglis atzīmē, ka stends ir ļoti nozīmīgs Latvijas valsts tēla veidošanai un pamanāmībai; informē, ka jautājuma sakarā veikts ekspresbalsojums Latvijas poligrāfijas uzņēmumu asociācijā. Atsevišķi uzņēmumi paudusi nožēlu par Latvijas dalības ar stendu pārtraukšanu Londonas grāmatu tirgū 2023. gadā, jo vairāki Latvijas poligrāfijas uzņēmumi Latvijas stendu atzīst par nozīmīgu resursu poligrāfijas pakalpojuma eksporta kāpināšanai, jo Lielbritānija izraudzīta par poligrāfijas pakalpojumu eksporta mērķvalsti, kurā tuvāko 5 gadu laikā būtu iespējams sasniegt 10 kārtīgu eksporta kāpumu, kas ļautu gan palielināt nodarbināto skaitu, gan samaksātos nodokļus valstij. Aicina atjaunot dalību ar stendu Londonas grāmatu tirgū 2024.gadā vai tiklīdz tas būs iespējams.

Padomes balsojuma kopsavilkums: izvērtējot sniegto informāciju un argumentus, padomes locekļi - R.Punka, A.Konste, A.Jundze, I.Balode, D.Sparāne-Freimane, S.Tretjakova, L.Buševica, A.Goldberga, S.Timofejevs, I.Kolmane, I.Bodnarjuka-Mrazauskas – akceptē atteikšanos no stenda Londonas grāmatu tirgū 2023.gadā, nodrošinot tajā literāro aģentu darbu. No balsojuma atturas - A.Ērglis, balsojumā nepiedalījās - V.Ernštreits, V.Kilbloka, S.Kušnere. Sēdes norise - attālināti, balsojums nodrošināts e-pastā.

Padomes priekšsēdētāja (*paraksts)

R.Punka

Protokolēja (*paraksts)

L.Buševica

***DOKUMENTS PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**